

Aprobat în ședința Guvernului din \_\_\_\_\_ 2025

Decizia protocolară nr. \_\_\_\_\_/2025

*Proiect*

## **L E G E**

### **pentru modificarea unor acte normative (privind costurile expertizei judiciare)**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

**Articolul I.** – Articolul 227 alineatul (2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

la punctul 2), cuvintele „și cercetarea corpurilor delictelor” se substituie cu textul „, , cercetarea corpurilor delictelor și a altor obiecte”;

se completează cu punctul 2<sup>2</sup>) cu următorul cuprins:

„2<sup>2</sup>) cheltuite pentru efectuarea expertizei judiciare și pentru alte servicii aferente acesteia;”.

**Articolul II.** – Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 157-162, art. 316), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

la articolul 19 alineatul (2), textul „, , aplicate corespunzător” se exclude;

articolul 75 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 75.** Plata pentru serviciile de efectuare a expertizei judiciare/extrajudiciare

(1) Expertiza judiciară/extrajudiciară se efectuează cu condiția ca solicitantul să achite în prealabil costurile acesteia. Tarifele pentru efectuarea expertizei judiciare și extrajudiciare, inclusiv tarifele pentru alte servicii aferente acestora se aprobă de către Guvern.

(2) În cauzele penale și contravenționale, costurile pentru efectuarea expertizei judiciare, inclusiv costurile pentru alte servicii aferente acesteia se acoperă din contul și în limitele bugetului aprobat al instituției publice de expertiză judiciară, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de

procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2023 și/sau când părțile, din inițiativă proprie și pe cont propriu, solicită efectuarea expertizei.

(3) În cauzele civile, plata pentru expertizele judiciare se face anticipat de către partea care a solicitat expertiza, fapt menționat în actul de dispunere a expertizei judiciare.

(4) Costurile expertizelor judiciare efectuate în scopul instituirii unei măsuri de ocrotire judiciare se acoperă din contul și în limitele bugetului aprobat al instituției publice de expertiză judiciară.

(5) Costurile expertizelor judiciare efectuate la solicitarea Agentului Guvernamental sau a Avocatului Poporului se acoperă din contul și în limitele bugetului aprobat al instituției publice de expertiză judiciară.

(6) Plata cheltuielilor de judecată pentru efectuarea expertizelor judiciare suportate din bugetul de stat se face conform procedurii prevăzute de legislația de procedură.

(7) Ca excepție, în cazul în care solicitantul are o situație materială precară, este o persoană cu dizabilități sau este beneficiar al unei pensii pentru limită de vârstă, prin decizia conducătorului instituției publice de expertiză judiciară sau a expertului judiciar căruia i-a fost dispusă efectuarea expertizei judiciare, în cazul în care acesta își desfășoară activitatea în cadrul unui birou de expertiză judiciară, taxele pentru expertiza judiciară pot fi reduse cu până la 50%.”

**Articolul III.** – Prezenta lege intră în vigoare la 1 iulie 2026.

**NOTA DE FUNDAMENTARE**  
**la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative**  
*(privind costurile expertizei judiciare)*

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind costurile expertizei judiciare) a fost elaborat de către Ministerul Afacerilor Interne.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Proiectul are la bază necesitatea armonizării cadrului legal referitor la cheltuielile judiciare suportate în procesul penal/contravențional și asigurarea eficienței procedurale în domeniul expertizelor judiciare.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <p>Organele de urmărire penală, respectiv organele de constatare sunt constituite în cadrul autorităților administrative și instituțiilor din subordinea ministerelor și/sau în cadrul altor autorități publice.</p> <p>Prin urmare, se denotă că în conformitate cu art.35 din Legea nr.98/2012 privind administrarea publică centrală de specialitate, finanțarea și asigurarea tehnico-materială a activității ministerelor și a altor autorități administrative centrale se efectuează din contul mijloacelor prevăzute în legea bugetului de stat pentru anul corespunzător și al mijloacelor provenite din alte surse, conform legislației.</p> <p>Se subliniază că autoritățile administrative din subordinea ministerului (art.14 din Legea nr.98/2012) cât și instituțiile publice de expertiză judiciară sunt finanțate din bugetul de stat (art.74 din Legea nr.68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar).</p> <p>Așadar, prin prisma prevederilor Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 (art.1) se concluzionează că atât ordonatorul expertizei judiciare cât și instituțiile publice de expertiză judiciară reprezintă entități de drept public finanțate de la bugetele componente ale bugetului public național.</p> <p>În acest context, se consideră irelevant faptul ca autorităților administrative și/sau instituțiilor din subordinea ministerelor și sau altor instituții publice în cadrul cărora sunt create organe de urmărire penală și/sau organe de constatare să le fie alocate din bugetul de stat, surse financiare pentru achitarea expertizelor judiciare, atât timp cât sursele financiare respective se reîntorc în cadrul bugetului public național, care reprezintă aceeași sursă de finanțare pentru toți subiecții de drept interesați.</p> <p>Pe de altă parte, se estimează că redistribuirea surselor financiare direct în bugetul instituțiilor publice de expertiză judiciară ar contribui la o mai bună organizare financiară a acestora în vederea înlăturării problematicei cu care se confruntă, la moment, cum ar fi neachitarea în termen de către ordonator a serviciilor privind efectuarea expertizelor judiciare din lipsa mijloacelor financiare.</p> <p>Or, dificultățile instituțiilor publice de expertiză judiciară în mod direct afectează activitatea organelor de urmărire penală, procuraturilor și instanțelor de judecată care la rândul său, sunt în imposibilitatea exercitării eficiente și prompte a atribuțiilor funcționale.</p> <p>Uneori din lipsa surselor financiare se tergiversează efectuarea expertizelor judiciare de către instituția publică de expertiză judiciară, astfel fiind prejudiciată activitatea procesuală a ofițerului de urmărire penală, agentului constatat, inclusiv se atentează la drepturile procesuale ale omului prevăzute de legislația procesul penală și contravențională.</p> |

La acest compartiment, se denotă că scopul proiectului este de a înlătura procedura birocratică existentă, pusă pe seama ordonatorului expertizei cum ar fi: întocmirea contractelor de prestări a serviciilor de expertiză (conform legislației privind achizițiile publice), scrisorilor de garanție și facturilor fiscale (la moment, persistă factura pe suport de hârtie semnată olograf).

Proiectul de lege încurajează utilizarea responsabilă a resurselor publice și pune la dispoziție instrumente suficiente pentru adaptarea la realitățile bugetare având ca efect repartizarea corespunzătoare a volumului de lucru între instituțiile de expertiză judiciară, precum și efectuarea expertizelor judiciare într-un termen rezonabil.

Subsecvent, potrivit art.229 alin.(1) din Codul de procedură penală nr.122/2003, cheltuielile de judecată sunt suportate de condamnat sau de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temei de nereabilitare ori sunt trecute în contul statului. Așadar, cheltuielile suportate de autoritatea publică din care face parte agentul constator sau ofițerul de urmărire penală nu se restituie înapoi la bugetul autorității respective, pentru a fi reutilizate în același scop, dar sunt trecute direct în bugetul de stat.

Astfel, proiectul de act normativ propune completarea art.227 din Codul de procedură penală, precum și a art.75 din Legea nr.68/2016, în scopul consolidării cadrului normativ privind acoperirea cheltuielilor judiciare și eficientizarea mecanismului de efectuare a expertizelor în procesul penal și contravențional.

În practică, s-a constatat că anumite cheltuieli indispensabile desfășurării urmăririi penale nu sunt menționate expres în reglementările legale privind cheltuielile judiciare. Printre acestea se numără spitalizarea în staționarul de psihiatrie pentru efectuarea expertizei psihiatrice, păstrarea cadavrului în camera frigorifică, după efectuarea expertizei și păstrarea corpurilor delictive și a obiectelor examinate după finalizarea expertizei.

Aceste costuri sunt absolut necesare pentru efectuarea urmăririi penale și, prin natura lor, intră în categoria cheltuielilor judiciare. Cu toate acestea, în lipsa unei mențiuni exprese în Codul de procedură penală, pot apărea neclarități sau dificultăți în decontarea acestor cheltuieli sau în stabilirea responsabilității privind suportarea lor.

Prin urmare, se impune completarea dispozițiilor legale privind cheltuielile judiciare, în sensul includerii exprese a cheltuielilor prenotate. Această completare are rolul de a asigura o claritate legislativă necesară pentru evitarea interpretărilor divergente și pentru garantarea unei justiții eficiente.

Totodată, au fost identificate dificultăți și incertitudini privind bugetarea și decontarea acestor cheltuieli, precum și dificultăți pentru instituțiile implicate în gestionarea logistică a acestor situații.

Proiectul nu reprezintă o schimbare conceptuală a mecanismului de acoperire a costurilor pentru serviciile de expertiză judiciară, or acesta, în prezent, este aplicat de către Centrul tehnico-criminalistic și expertize judiciare al Inspectoratului General al Poliției, iar practica a demonstrat faptul că măsurile administrative sau organizatorice eficiente pot să asigure implementarea mecanismului propus prin proiectul de lege și de către alte instituții de expertiză judiciară.

În acest sens, se propune completarea art.227 din Codul de procedură penală, care va aduce claritate și previzibilitate legislației procesual penale și, totodată va asigura un cadru juridic coerent pentru acoperirea costurilor esențiale actului de justiție, stabilirea responsabilităților în privința suportării cheltuielilor, protejarea drepturilor procesuale ale părților implicate și buna funcționare a instituțiilor judiciare.

Mai mult, completarea art.75 din Legea nr.68/2016 vizează soluționarea unei probleme recurente legate de finanțarea expertizelor judiciare dispuse de organele de urmărire penală.

În prezent, în lipsa unei proceduri clare privind suportarea în prealabil a acestor cheltuieli afectează realizarea la timp a expertizelor. Mecanismul propus permite instituției publice de expertiză judiciară să acopere aceste costuri din bugetul propriu, cu posibilitatea recuperării ulterioare a sumelor conform art.229 din Codul de procedură penală.

Prin aceste intervenții legislative se urmărește asigurarea celerității și continuității procesului penal, eliminarea vidului legislativ privind anumite categorii de cheltuieli judiciare frecvente, crearea unui cadru clar și eficient pentru finanțarea expertizelor judiciare dispuse de organele de urmărire penală, responsabilizarea instituțională în gestionarea fondurilor publice destinate expertizelor judiciare.

### **3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse**

#### **3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi**

În atare circumstanțe se consideră judicios amendarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova și a Legii nr.68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, după cum urmează:

**1. Articolul 227, alineatul (2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:**

- la punctul 2), cuvintele „și cercetarea corpurilor delictelor” se substituie cu textul „ , cercetarea corpurilor delictelor și a altor obiecte”;
- se completează cu punctul 2<sup>2</sup>) cu următorul cuprins:  
„2<sup>2</sup>) cheltuite pentru efectuarea expertizei judiciare și pentru alte servicii aferente acesteia;”.

Completarea prenotată este necesară pentru a acoperi un vid normativ constatat în practică, referitor la cheltuielile efectuate în cursul urmăririi penale, dar care nu sunt reglementate expres de cadrul legal actual.

**2. Legea nr.68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:**

- la articolul 19 alin.(2), textul „ , aplicate corespunzător” se exclude.
- articolul 75 va avea următorul cuprins:

„ Plata pentru serviciile de efectuare a expertizei judiciare/extrajudiciare

(1) Expertiza judiciară/extrajudiciară se efectuează cu condiția ca solicitantul să achite în prealabil costurile acesteia. Tarifele pentru efectuarea expertizei judiciare și extrajudiciare, inclusiv tarifele pentru alte servicii aferente acestora se aprobă de Guvern.

(2) În cauzele penale și contravenționale, costurile pentru efectuarea expertizei judiciare, inclusiv costurile pentru alte servicii aferente acesteia se acoperă din contul și limita bugetului aprobat instituției publice de expertiză judiciară, cu excepția cazurilor prevăzute la art.142 alin.(2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova și/sau când părțile, din inițiativă proprie și pe cont propriu solicită efectuarea expertizei.

(3) În cauzele civile, plata pentru expertizele judiciare se face anticipat de către partea care a solicitat expertiza, fapt menționat în actul de dispunere a expertizei judiciare.

(4) Costurile expertizelor judiciare efectuate în scopul instituirii unei măsuri de ocrotire judiciară se acoperă din contul și limita bugetului aprobat instituției publice de expertiză judiciară.

(5) Costurile expertizelor judiciare efectuate la solicitarea Agentului Guvernamental sau a Avocatului Poporului se acoperă din contul și limita bugetului aprobat instituției publice de expertiză judiciară.

(6) Plata cheltuielilor de judecată pentru efectuarea expertizelor judiciare suportate din bugetul de stat se face conform procedurii prevăzute de legislația de procedură.

(7) Ca excepție, în cazul în care solicitantul are o situație materială precară, este o persoană cu dizabilități sau este beneficiar de pensie pentru limită de vârstă, prin decizia

conducătorului instituției publice de expertiză judiciară sau a expertului judiciar căruia i-a fost dispusă efectuarea expertizei judiciare, în cazul în care acesta își desfășoară activitatea în cadrul unui birou de expertiză judiciară, taxele pentru expertiza judiciară pot fi reduse cu până la 50%.”.

Modificările propuse vor contribui la desfășurarea fără întârziere a expertizelor judiciare dispuse de organele de urmărire penală.

În lipsa acestui mecanism propus, expertizele pot fi amânate din cauza procedurilor administrative lente sau dificil de implementat.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu sunt opțiuni alternative.

#### **4. Analiza impactului de reglementare**

##### **4.1. Impactul asupra sectorului public**

Nu este aplicabil.

##### **4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative**

Prin demersul Ministerului Afacerilor Interne nr. 30/4231 din 1 decembrie 2025, a fost solicitată prezentarea informațiilor privind numărul expertizelor judiciare efectuate în cauzele penale și contravenționale în perioada anilor 2023 – 2025, costurile acestor servicii și/sau pentru alte servicii aferente expertizei judiciare/extrajudiciare, inclusiv costurile estimative pentru anul 2026.

Potrivit informațiilor prezentate de Centrul tehnico-criminalistic și expertize judiciare al Inspectoratului General al Poliției, pentru anul 2026, valoarea estimativă a costurilor expertizelor judiciare, inclusiv pentru serviciile aferente acestora care vor fi efectuate în cauzele penale și contravenționale constituie 15780,1 mii lei.

Conform informațiilor furnizate de Ministerul Sănătății, pentru anul 2026, valoarea estimativă a costurilor expertizelor judiciare, inclusiv pentru serviciile aferente acestora, care vor fi efectuate de către Centrul de Medicină Legală în cauzele penale și contravenționale reprezintă 35700,4 mii lei.

Potrivit informațiilor prezentate de Centrul Național de Expertize Judiciare, valoarea estimativă a costurilor expertizelor judiciare, inclusiv pentru serviciile aferente acestora, care vor fi efectuate în anul 2026 în cauzele penale și contravenționale reprezintă 2230,4 mii lei.

Datele aferente anului 2026 au un caracter estimativ, fiind calculate în baza mediei înregistrate în perioada 2023–2025, precum și ținând cont de tendința de creștere a numărului de solicitări, a volumului de obiecte examinate per solicitare și a complexității expertizelor efectuate.

Totodată, reieșind din data exactă la care vor intra în vigoare noile prevederi, urmează a fi calculate și, respectiv redirecționate, odată cu rectificarea bugetului de stat, din contul mijloacelor financiare alocate pentru anul 2026 ordonatorilor de expertize judiciare către instituțiile publice de expertiză judiciară, mijloacele financiare necesare pentru efectuarea expertizelor judiciare în conformitate cu noile reglementări stabilite de Legea nr.68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar.

##### **4.3. Impactul asupra sectorului privat**

Modificările propuse vor accelera procesul de efectuare a expertizelor judiciare, ceea ce va reduce timpul de soluționare a cauzelor penale și va contribui la respectarea dreptului la un proces echitabil și la un termen rezonabil. Astfel, părțile implicate, inclusiv persoanele fizice și juridice, vor beneficia de o justiție mai rapidă și mai predictibilă, reducându-se incertitudinile generate de întârzierile expertizelor.

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| De asemenea, clarificarea mecanismului de finanțare a expertizelor va diminua riscul apariției unor dispute legate de suportarea cheltuielilor, sporind transparența și încrederea în sistemul judiciar.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>4.4. Impactul social</b><br>4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal<br>4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Implementarea modificărilor propuse va contribui la creșterea accesibilității și eficienței actului de justiție, prin reducerea întârzierilor în efectuarea expertizelor judiciare. Astfel, se va asigura o mai bună protecție a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor implicate în procedurile penale, având un impact pozitiv asupra încrederii sociale în sistemul judiciar.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Modificările propuse nu vor afecta modul de prelucrare sau protecție a datelor cu caracter personal.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Propunerea nu generează diferențe sau tratamente inegale pe criterii de gen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>4.5. Impactul asupra mediului</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Nu este aplicabil.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>4.6. Alte impacturi și informații relevante</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Nu este aplicabil.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Proiectul nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| 5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Proiectul nu are drept scop implementarea legislației Uniunii Europene.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| În scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional anunțul privind elaborarea proiectului și proiectul actului normativ au fost plasate pe pagina web oficială a Ministerului Afacerilor Interne, <a href="http://www.mai.gov.md">www.mai.gov.md</a> , la compartimentul Transparență, directoriul Consultări publice, precum și pe pagina <a href="http://www.particip.gov.md">www.particip.gov.md</a> care poate fi accesat la adresa: <a href="https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-legii-pentru-modificarea-unor-acte-normative-privind-costurile-expertizei-judiciare/15514">https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-legii-pentru-modificarea-unor-acte-normative-privind-costurile-expertizei-judiciare/15514</a> . |
| Urmare procedurii de avizare, toate propunerile autorităților au fost reflectate în sinteză și argumentate corespunzător.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>7. Concluziile expertizelor</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Proiectul a fost supus expertizei juridice și respectiv expertizei anticorupție în conformitate cu cerințele Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, iar rezultatele examinării acestora au fost incluse în Sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Deși Ministerul Justiției a formulat obiecții în cadrul expertizei, la data de 10.12.2025 a avut loc o ședință interinstituțională, la care au participat reprezentanți ai instituțiilor implicate în procesul de avizare, în cadrul căreia a fost adoptată o decizie unanim acceptată, iar proiectul de lege a fost modificat corespunzător (se anexează procesul-verbal).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

Proiectul se încadrează în cadrul normativ existent. Prevederile propuse sunt compatibile cu legislația în vigoare, nu generează conflicte cu alte acte normative și nu necesită modificări ale acestora.

**9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ**

Pentru punerea în aplicare a prezentului proiect este necesară revizuirea și actualizarea procedurilor interne, instruirea personalului, stabilirea unor mecanisme clare de colaborare și comunicare între instituțiile de expertiză, organele de urmărire penală, organele financiare și alte părți implicate, monitorizarea cheltuielilor și actualizarea normelor.

**Ministru**

**Daniella MISAIL-NICHITIN**

**SINTEZA**  
**la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind costurile expertizei judiciare)**  
**(număr unic 908/MAI/2025)**

| Participantul la<br>avizare,<br>consultare<br>publică,<br>expertizare                                          | Nr.<br>crt. | Conținutul obiecției, propunerii,<br>recomandării, concluziei                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Argumentarea autorului<br>proiectului |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|
| <b>Avizare și consultare publică în contextul demersului Cancelariei de Stat nr. 18-69-2931 din 17.03.2025</b> |             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                       |
| <b>Procuratura<br/>Generală</b><br>(nr. 4-1d/25-357<br>din 20.11.2025)                                         | 1.          | Analizând conținutul proiectului, prin prisma principiilor activității de legiferare prevăzute de art.3 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în limita competențelor legale, comunicăm despre lipsa obiecțiilor sau propunerilor.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>S-a luat act.</b>                  |
| <b>Centrul Național<br/>Anticorupție</b><br>(nr. 06/2/20640<br>din 20.11.2025)                                 | 2.          | Comunicăm lipsă de obiecții și propuneri.<br>Subsecvent, conform articolului 25 alineatul (1) al Legii integrității nr.82/2017, ”Eficiența cultivării climatului de integritate instituțională și profesională este supusă verificărilor din partea conducătorilor entităților publice, a autorităților anticorupție, a societății civile și mass mediei”.<br>Potrivit articolului 25 alineatul (3) litera a), articolului 28 alineatul (4) din Legea prenotată, expertiza anticorupție, în calitate de măsură de control al integrității în sectorul public, se va efectua concomitent cu efectuarea expertizei juridice a proiectului actului normativ. În procesul de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor actelor normative se aplică prevederile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.<br>În același timp, potrivit articolului 36 alineatul (2) din Legea nr.100/2017, | <b>S-a luat act.</b>                  |

|                                                                                  |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                               |
|----------------------------------------------------------------------------------|----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                  |    | <p>”Proiectul actului normativ, însoțit de nota de fundamentare și de sinteză, se expediază Centrului Național Anticorupție pentru efectuarea expertizei anticorupție.”</p> <p>Urmare celor expuse, după finalizarea procedurii de avizare, întocmirea sintezei și definitivarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind costurile expertizei judiciare), solicităm condescendent expedierea acestuia către Centrul Național Anticorupție, pentru a fi supus expertizei anticorupție.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                               |
| <b>Ministerul<br/>Finanțelor</b><br>(nr. 07/4-<br>03/528/1619 din<br>24.11.2025) | 3. | <p>Cu referință la Articolul II privind modificarea art. 75 din Legea nr. 68/2016, Ministerul Finanțelor subliniază necesitatea menținerii redacției propuse pentru alineatele (3) și (4) în avizul nr.07/4-03/459 din 20.10.2025, după cum urmează:</p> <p>„(3) În cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei judiciare, inclusiv cheltuielile pentru alte servicii aferente acestora se acoperă din mijloacele financiare aprobate anual în bugetul instituției publice de expertiză judiciară, cu excepția cazurilor prevăzute la art.142 alin. (2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova”.</p> <p>„(4) Plata pentru expertiza judiciară dispusă în cauzele contravenționale se acoperă din mijloacele financiare aprobate anual în bugetul instituției publice de expertiză judiciară (cu excepția cazurilor când părțile, din inițiativă proprie și pe cont propriu solicită efectuarea expertizei)”.</p>                                                                                                                                                                                                                                                  | <p><b>Se acceptă.</b></p> <p>Textul art. 75 a fost redactat integral în baza avizelor propunerilor înaintate de Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor.</p>                            |
|                                                                                  | 4. | <p>Subsidiar, compartimentul 4.2 „Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative” din Nota de fundamentare urmează a fi completat cu informații exhaustive privind cheltuielile aferente efectuării expertizelor judiciare și serviciilor conexe. În acest sens, se solicită prezentarea distinctă, pentru fiecare instituție/autoritate responsabilă, a mijloacelor bugetare aprobate și a celor executate în anul 2025, utilizate pentru organizarea, realizarea și asigurarea procesului de expertiză judiciară.</p> <p>De asemenea, compartimentul va include și estimările financiare pentru anul 2026, repartizate pe fiecare instituție responsabilă, în baza necesităților estimate pentru desfășurarea activităților de expertiză judiciară.</p> <p>Totodată, pentru a asigura o fundamentare completă, Nota urmează a fi completată suplimentar și cu numărul total de solicitări de expertiză înregistrate și numărul total de expertize efectuate în anul 2025, precum și proiecțiile corespunzătoare pentru anul 2026, în vederea reflectării transparente a resurselor bugetare necesare și a impactului financiar aferent activităților de expertiză judiciară.</p> | <p><b>Se acceptă.</b></p> <p>Aspectele invocate au fost discutate în cadrul ședinței interinstituționale din 10.12.2025, iar Nota de fundamentare a fost completată în mod corespunzător.</p> |

|                                                                                |           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|--------------------------------------------------------------------------------|-----------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Ministerul<br/>Justiției</b><br/>(nr. 04/1-11523<br/>din 24.11.2025)</p> | <p>5.</p> | <p>Prin urmare, proiectul se susține prin prisma celor invocate.</p> <p>La Articolul II, amendamentul se va indica după cum urmează:</p> <p>„Articolul II. Articolul 75 din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 157-162, art. 316), cu modificările ulterioare, va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 75. Plata pentru serviciile de efectuare a expertizei judiciare</p> <p>(1) Expertiza judiciară se efectuează cu condiția ca solicitantul să achite în prealabil costurile acesteia. Tarifele pentru efectuarea expertizei judiciare și pentru alte servicii aferente acesteia se aprobă de Guvern.</p> <p>(2) În cauzele contravenționale și penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei judiciare, inclusiv cheltuielile pentru alte servicii eferente acesteia se acoperă din bugetul de stat al instituțiilor publice de expertiză judiciară care efectuează expertiza, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală.</p> <p>(3) Volumul serviciilor de expertiză judiciară și mecanismul de cooperare interinstituțională în cazurile specificate la alin. (2) se stabilesc prin ordin comun.</p> <p>(4) Costurile expertizelor judiciare efectuate în scopul instituirii unei măsuri de ocrotire judiciare sunt suportate din bugetul de stat al instituțiilor publice de expertiză judiciară care efectuează expertiza.</p> <p>(5) Costurile expertizelor judiciare efectuate la solicitarea Agentului Guvernamental sau a Avocatului Poporului sunt suportate din bugetul de stat al instituțiilor publice de expertiză judiciară care efectuează expertiza.</p> <p>(6) Plata cheltuielilor de judecată pentru efectuarea expertizelor judiciare suportate din bugetul de stat se face conform procedurii prevăzute de legislația de procedură.</p> <p>(7) Ca excepție, în cazul în care solicitantul are o situație materială precară, este o persoană cu dizabilități sau este beneficiar de pensie pentru limită de vârstă, prin decizia conducătorului instituției publice de expertiză judiciară sau a expertului judiciar căruia i-a fost dispusă efectuarea expertizei judiciare, în cazul în care acesta își desfășoară activitatea în cadrul unui birou de expertiză judiciară, taxele pentru expertiza judiciară pot fi reduse cu pînă la 50%.”.</p> | <p><b>Se acceptă parțial.</b></p> <p>Propunerea de a stabili, la alin.(3), volumul serviciilor de expertiză judiciară și mecanismul de cooperare interinstituțională prin ordin comun nu poate fi acceptată. Punerea în aplicare a unei legi se realizează prin hotărâre de Guvern, iar nu prin ordin comun al conducătorilor instituțiilor implicate. Totodată, având în vedere că calitatea de ordonator de expertize judiciare o dețin mai multe entități publice la nivel național (inclusiv instanțele judecătorești), emiterea unui ordin comun cu participarea tuturor acestor entități și a tuturor instituțiilor de expertiză judiciară este imposibilă din punct de vedere procedural, ceea ce ar face norma inaplicabilă.</p> <p>În acest context, un mecanism interinstituțional între ordonatorii de expertize, pe de o parte, și instituțiile de expertiză judiciară, pe de altă parte, poate fi instituit pe cale administrativă, în temeiul principiului colaborării între autoritățile publice. Instituirea unui asemenea mecanism nu impune modificarea sau completarea cadrului normativ primar, întrucât acesta poate fi reglementat prin acte administrative interne, adaptate necesităților practice ale autorităților implicate.</p> <p>De asemenea, ordonatorii de expertize judiciare sunt independenți în adoptarea deciziilor, motiv pentru care un ordin comun nu poate institui în sarcina acestora obligații privind stabilirea sau asumarea unui anumit volum al expertizelor judiciare,</p> |
|--------------------------------------------------------------------------------|-----------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                             |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                               |
|-------------------------------------------------------------|----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                             |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | o asemenea reglementare depășind competența unui act administrativ emis la nivelul conducătorilor instituțiilor implicate.                                    |
|                                                             | 6. | La Articolul III, alin. (2) se va exclude ca fiind inutil.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <b>Se acceptă.</b><br>Au fost operate modificările corespunzătoare în proiect.                                                                                |
| <b>Ministerul Sănătății</b><br>(nr. 21/3680 din 24.11.2025) | 7. | La Articolul II - Legea nr.68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, se propune:<br>- excluderea art. 74;                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <b>Se acceptă.</b><br>Au fost operate modificările corespunzătoare în proiect.                                                                                |
|                                                             | 8. | - alineatul (2) din art. 75 se expune în următoarea redacție:<br>”Articolul 75. (2) Tarifele pentru serviciile expertizelor judiciare se aprobă de Guvern.”.<br>Propunerile respective rezultă din următoarele considerente.<br>Potrivit anexei nr. 4 a Hotărârii Guvernului nr.194/2017 pentru aprobarea tarifelor la serviciile de expertiză judiciară și extrajudiciară, în serviciile aferente serviciilor expertizelor judiciare sunt incluse și serviciile prestate de către Centrul de Medicină Legală cum ar fi: ziua/pat în staționar, îmbălsămarea cadavrului, restaurarea anatomică a cadavrului, cosmetizarea și igienizarea cadavrului, păstrarea cadavrului în camera frigorifică, după efectuarea expertizei, păstrarea corpurilor delictu și a obiectelor examinate după finalizarea expertizei, etc.<br>În același timp, conform prevederilor proiectului legii privind modificarea unor acte normative (ce vizează îmbunătățirea managementului finanțelor publice) (număr unic 48/MF/2025), examinat în primă lectură de către Parlament, Metodologia de calculare a tarifelor la lucrările și serviciile contra plată efectuate și/sau prestate de către autoritățile/instituțiile bugetare va fi aprobată de către Guvern, iar Nomenclatorul lucrărilor și serviciilor contra plată efectuate și/sau prestate de către autoritățile/instituțiile bugetare și mărimea tarifelor la lucrări și servicii, calculate în baza Metodologiei de calculare a tarifelor, aprobată de Guvern, se va stabili de către autoritatea ierarhic superioară/fondatorul acestora, cu excepția cazurilor în care aceasta ține de competența Parlamentului, în conformitate cu Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. | <b>Se acceptă parțial.</b><br>Această abordare a fost susținută inclusiv de Ministerul Justiției, motiv pentru care proiectul a fost modificat corespunzător. |
|                                                             | 9. | În acest context, autorul urmează să completeze Nota de fundamentare la compartimentul 9. „Măsuri necesare pentru implementarea prevederilor                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <b>Nu se acceptă.</b>                                                                                                                                         |

|  |     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |     | <p>actului normativ,, cu măsura necesară de modificare a Hotărîrii Guvernului nr.194/2017 pentru aprobarea tarifelor la serviciile de expertiză judiciară și extrajudiciară, prin care vor fi excluse serviciile aferente serviciilor expertizelor judiciare prestate de Centrul de Medicină Legală.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                         | <p>Conform proiectului de act normativ, tarifele pentru efectuarea expertizei judiciare și extrajudiciare, inclusiv tarifele pentru alte servicii aferente acestora se aprobă de Guvern. Totodată, excluderea serviciilor aferente expertizelor judiciare din Hotărârea Guvernului nr.194/2017 riscă să genereze un vid normativ, deoarece aceste servicii nu vor mai avea un cadru legal de tarificare. De menționat că, în cazul serviciilor prestate de Ministerul Sănătății, acestea vizează doar patru categorii de servicii, ceea ce limitează aria serviciilor afectate de modificările propuse și reduce, în parte, riscul apariției unei lipsuri de reglementare legală.</p> <p>În perspectivă, Hotărârea Guvernului nr.194/2017 pentru aprobarea tarifelor la serviciile de expertiză judiciară și extrajudiciară ar putea fi revizuită și actualizată în baza dispozițiilor art.XIX alin.(3) din proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (ce vizează îmbunătățirea managementului finanțelor publice) (număr unic 48/MF/2025), care prevede că Guvernul va modifica acte sale normative în conformitate cu prezenta lege.</p> |
|  | 10. | <p>Totodată, în Nota de fundamentare, la compartimentul 4.2. „Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative” autorul urmează să completeze cu costuri de implementare a prevederilor proiectului, care se estimează la circa 35.000,0 mii lei – 40.000,0 mii lei anual care urmează a fi prevăzute în bugetul de stat al Centrului de Medicină Legală.</p> <p>În concluzie, Ministerul Sănătății reiterează preocupările cu privire la riscuri și posibile consecințe administrative, financiare care pot afecta direct activitatea Centrului de Medicină Legală.</p> | <p><b>Se acceptă.</b></p> <p>Prin demersul Ministerului Afacerilor Interne nr. 30/4231 din 1 decembrie 2025 a fost solicitată prezentarea informațiilor privind numărul expertizelor judiciare efectuate în cauzele penale și contravenționale în perioada 2023–2025, costurile acestor servicii și/sau ale altor</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |

|                                                                                                                                                                                   |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                   |    | <p>Mecanismul propus prin proiectul în cauză, elimină responsabilitatea financiară sau administrativă a ordonatorilor expertizelor judiciare pentru numărul expertizelor judiciare dispuse. În așa mod, se creează riscul de a fi dispuse nejustificat un număr excesiv de expertize și de a se transfera integral povara financiară asupra Centrului de Medicină Legală.</p> <p>Respectiv, în lipsa unui mecanism de co-responsabilizare și planificare comună, în lipsa unui control real din partea Centrului de Medicină Legală asupra volumului de expertize dispus, există pericolul ca Centrul de Medicină Legală să fie supraîncărcat și subfinanțat, ceea ce poate afecta calitatea și termenul efectuării expertizelor judiciare.</p> <p>Având în vedere faptul că, Centrul de Medicină Legală se confruntă deja cu un deficit de personal și resurse financiare, considerăm că pentru aplicarea acestor modificări este necesar de a stabili atât un mecanism clar de planificare anuală și coordonare a volumului de expertize între instituția de expertiză și ordonatori, cât și un sistem de responsabilitate pentru ordonatorii care dispun expertizele, în funcție de număr, necesitate și justificare pentru a nu afecta capacitatea de realizare a expertizelor medico-legale, psihiatrice și psihologice.</p> | <p>servicii aferente expertizei judiciare/extrajudiciare, precum și costurile estimative pentru anul 2026.</p> <p>Informațiile transmise au fost incluse în Nota de fundamentare.</p>                                                            |
| <p><b><i>Poziția autorităților avizatoare expusă în virtutea pct.231 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin HG 610/2018 (demers MAI 30/4154 din 25 noiembrie 2025)</i></b></p> |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <p><b>Ministerul<br/>Finanțelor</b><br/>(nr. 07/4-04/539<br/>din 28.11.2025)</p>                                                                                                  | 11 | <p>Cu referință la prevederile Articolului III din proiectul de lege privind intrarea în vigoare a modificărilor propuse prin Legea nr. 68/2016, Ministerul Finanțelor subliniază necesitatea menținerii termenului de 1 iunie 2026, termen prevăzut în versiunea proiectului susținută de Ministerul Finanțelor prin avizul nr. 07/4-03/528/1619 din 24.11.2025.</p> <p>Necesitatea menținerii acestui termen rezultă din faptul că, până în prezent, nici o instituție ordonatoare de expertiză judiciară nu a transmis Ministerului Finanțelor propunerile privind redistribuirea mijloacelor financiare destinate efectuării expertizelor judiciare. În lipsa acestor informații, bugetele instituțiilor de expertiză judiciară nu pot fi planificate corespunzător pentru anul 2026, așa cum prevede proiectul de lege.</p> <p>De asemenea, menționăm că proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2026 este deja în etapa de definitivare, ceea ce face imposibilă efectuarea transferurilor de alocații necesare în perioada rămasă. Stabilirea unui termen de intrare în vigoare la 1 ianuarie 2026 ar genera dificultăți semnificative în procesul de planificare bugetară și ar afecta funcționarea instituțiilor implicate în ordonarea și efectuarea expertizelor judiciare.</p>                                  | <p><b>Se acceptă parțial.</b></p> <p>În cadrul ședinței interinstituționale din 10.12.2025 s-a decis ca intrarea în vigoare a legii să fie stabilită pentru data de 01.07.2026, iar proiectul de lege a fost modificat în mod corespunzător.</p> |

|                                                                                          |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                       |
|------------------------------------------------------------------------------------------|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                          |    | Prin urmare, pentru a garanta aplicarea coerentă, oportună și conformă a prevederilor Legii nr. 68/2016, Ministerul Finanțelor poate susține proiectul de lege doar în condițiile menținerii datei de intrare în vigoare la 1 iunie 2026.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Ministerul Sănătății</b><br>(nr.21/3772 din 28.11.2025)                               | 12 | <p>Comunică menținerea pozițiilor, expuse în avizul cu nr.21/3630 din 19.11.2025, și anume referitor la completarea Notei de fundamentare la compartimentul 4.2. „Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative” cu costuri de implementare a prevederilor proiectului de către Centrul de Medicină Legală (CML), care se estimează la circa 35.000,0 mii lei – 40.000,0 mii lei anual.</p> <p>În acest context, atragem atenția asupra faptului că, în proiectul legii bugetului de stat pentru CML sunt planificate venituri proprii în sumă de 34 300,0 mii lei, provenite de la Inspectoratul general de Poliție și Procuratura generală.</p> <p>Or, odată cu aprobarea proiectului în cauză, activitatea de expertiză judiciară prestată de CML nu va avea acoperire financiară.</p> <p>Respectiv, Ministerul Sănătății se află în imposibilitatea avizării pozitive a proiectului în cauză, atâta timp cât pentru activitatea CML nu este asigurată acoperirea financiară.</p> | <p><b>Se acceptă parțial.</b></p> <p>Aspectele invocate au fost discutate în cadrul ședinței interinstituționale din 10.12.2025, iar Nota de fundamentare a fost completată în mod corespunzător.</p> |
| <b>Expertizare în contextul demersului MAI nr. 30/4154 din 25 noiembrie 2025</b>         |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Centrul Național Anticorupție</b><br>(raport de expertiză ELO25/10973 din 28.11.2025) | 13 | <p>Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.</p> <p>Proiectul nu conține reglementări privind activitatea agenților publici și/sau a entităților publice.</p> <p>Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.</p> <p>Proiectul promovează interesul public privind asigurarea celerității și eficienței procedurale în desfășurarea expertizelor judiciare, contribuind astfel la soluționarea fără întârzieri nejustificate a cauzelor în cadrul procesului penal/contravențional.</p>                                                                                                                                                                                  | <b>S-a luat act.</b>                                                                                                                                                                                  |

|                                                                                            |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Ministerul<br/>Justiției</b><br>Expertiza juridică<br>(nr. 04/1-6204 din<br>26.06.2025) | 14 | <p>La art. 75 alin. (2), (4) și (5) din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar se vor exclude cuvintele „mijloacele financiare aprobate anual în”, deoarece în Legea bugetului de stat nu există o poziție bugetară separată destinată cheltuielilor de expertiză judiciară, ceea ce face imposibilă aplicarea practică a prevederilor în cauză.</p> <p>Mai mult, atragem atenția că, în procesul de formare a costului expertizei judiciare sunt incluse nu doar cheltuielile directe, ci și cele indirecte, cum ar fi costurile administrative sau de logistică.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <p><b>Nu se acceptă.</b></p> <p>Aspectele invocate au fost discutate în cadrul ședinței interinstituționale din 10.12.2025, iar art. 75 a fost modificat conform propunerilor Ministerului Finanțelor, formulate în urma consultărilor prealabile cu Ministerul Justiției, și a fost unanim acceptat.</p> |
|                                                                                            | 15 | <p>La alin. (8) se introduce obligația ca bugetul instituției publice de expertiză judiciară să fie planificat „în baza serviciilor prestate pe perioada anterioară și a estimărilor pe viitor”. O astfel de formulare presupune că volumul expertizelor realizate într-un an determină proporțional nivelul cheltuielilor instituției, ceea ce ar justifica o planificare bugetară bazată pe dinamica serviciilor prestate. Totuși, această premisă nu corespunde realității financiare a instituțiilor de expertiză judiciară și, prin urmare, norma ar trebui exclusă.</p> <p>Se va reține că, numărul expertizelor efectuate nu determină direct și proporțional nivelul cheltuielilor instituției. Expertizele judiciare generează anumite venituri, însă acestea acoperă doar o parte din costurile totale ale instituției. Structura financiară a instituțiilor de expertiză este caracterizată de un nivel semnificativ de cheltuieli fixe cum ar fi costuri de personal, întreținere, dotări, costuri administrative, care nu variază în funcție de numărul expertizelor realizate. Astfel, chiar dacă volumul de expertize scade, aceste cheltuieli nu se reduc în aceeași măsură. Ca efect, diminuarea volumului de activitate nu conduce la o proporțională reducere a cheltuielilor, ci, dimpotrivă, implică necesitatea acoperirii unei părți mai mari a costurilor din bugetul statului.</p> | <p><b>Se acceptă.</b></p> <p>Au fost operate modificări în proiect.</p>                                                                                                                                                                                                                                   |

**Ministru**

**Daniella MISAIL-NICHITIN**